

สรุปบทเรียนจากการพัฒนาความรู้
หลักสูตร การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ สำหรับนักพัสดุมือใหม่ รุ่น ๒
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ
ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐
และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐

การจัดซื้อจัดจ้าง หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

พัสดุ หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การบริหารพัสดุ หมายความว่า การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ

ราคากลาง หมายความว่า ราคาเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคา ที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเสนอไว้ซึ่งสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้จริง ตามลำดับต่อไปนี้

๑. ราคาที่ได้จากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลางกำหนด
๒. ราคาที่ได้จากฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ
๓. ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด
๔. ราคาที่ได้มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด
๕. ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งหลังสุดภายในระยะเวลา ๒ ปี งบประมาณ
๖. ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานรัฐนั้น

เงินงบประมาณ หมายถึง เงินงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยการโอนงบประมาณ เงินซึ่งหน่วยงานรับไว้โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีไม่ตองนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายเงินคงคลัง เงินซึ่งหน่วยงานของรัฐได้รับไว้ไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมาย เงินภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือผลประโยชน์อื่นใด ที่ตกเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจเรียกเก็บตามกฎหมาย ให้หมายรวมถึง เงินกู้ เงินช่วยเหลือ เงินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (มาตรา ๘) ต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐและต้องสอดคล้องกับหลักการต่อไปนี้

๑. คุ่มค่า พักต้องมีคุณภาพ มีคุณลักษณะตอบสนองการใช้งาน ราคาเหมาะสม มีแผนบริหารพัสดุเหมาะสม ชัดเจน
๒. โปร่งใส กระทำโดยเปิดเผย ให้แข่งขันอย่างเป็นธรรม ปฏิบัติต่อผู้ประกอบการเท่าเทียมกัน มีเวลาเหมาะสมเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลในทุกขั้นตอน
๓. มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง/บริหารพัสดุล่วงหน้า เพื่อให้เป็นไป

อย่างต่อเนื่อง กำหนดเวลาที่เหมาะสม มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

๔. ตรวจสอบได้ มีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี ให้ประกาศเผยแพร่ ในระบบสารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐ ตามวิธีการ ที่กรมบัญชีกลาง กำหนดและให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐนั้น เว้นแต่

๑. จำเป็นเร่งด่วน หรือเป็นพัสดุที่ใช้ในราชการลับ
๒. วงเงินไม่อยู่ในเกณฑ์ ที่กำหนดให้ทำ ต้องใช้พัสดุดูฉุกเฉิน หรือเป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาด
๓. งานจ้างที่ปรึกษา ที่มีวงเงินไม่อยู่ในเกณฑ์ จำเป็นเร่งด่วน หรือเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ
๔. เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงาน ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง

ให้เริ่มทำเมื่อได้รับความเห็นชอบวงเงินงบประมาณที่จะใช้ จัดซื้อจัดจ้างแล้ว ให้เจ้าหน้าที่/ผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี

แผนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้ ๑) ชื่อโครงการ ๒) วงเงินที่จะจัดซื้อจัดจ้าง โดยประมาณ ๓) ระยะเวลาที่คาดว่าจะจัดซื้อจัดจ้าง ๔) รายการอื่นตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด

เสนอขอแผนเห็นชอบ ให้เสนอแผนฯ เพื่อขอความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่ประกาศ เผยแพร่แผนฯ ที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ในเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนดและปิดประกาศโดยเปิดเผยที่หน่วยงาน หากหน่วยงานของรัฐไม่ประกาศแผนในเว็บไซต์กรมบัญชีกลาง จะไม่สามารถจัดซื้อจัดจ้างโครงการนั้นได้ ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดทำรายงาน/ระบุเหตุผลความจำเป็นที่เปลี่ยน เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นชอบแผนให้ประกาศเผยแพร่ในเว็บไซต์ หลังจากเผยแพร่แผนฯ ให้จัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามแผนและขั้นตอนของระเบียบเพื่อให้พร้อมที่จะลงนามสัญญา/ข้อตกลง ทันที เมื่อได้รับอนุมัติทางการเงินแล้ว

การจัดซื้อจัดจ้าง กระทำได้ ๓ วิธี ดังนี้

๑. วิธีประกาศเชิญชวน คือการเชิญชวนให้ผู้ประกอบการทั่วไปที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ

๒. วิธีคัดเลือก คือการเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓ ราย ให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่งานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่า ๓ ราย

๓. วิธีเฉพาะเจาะจง คือการเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดรายใดรายหนึ่ง ให้เข้ายื่นข้อเสนอหรือให้เข้าเจรจาต่อรองราคาหรือการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงที่มีวงเงินเล็กน้อย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๖๙ วรรคสอง

วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป สามารถกระทำได้ ๓ วิธีได้แก่

(๑) วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e-Market) ได้แก่ การจัดหาพัสดุดวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ที่เป็นสินค้าไม่ซับซ้อน มีมาตรฐานซึ่งได้กำหนดประเภทสินค้าไว้ใน e-Catalog

(๒) วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e-Bidding) ได้แก่ จัดหาพัสดุดวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป เป็นสินค้าซับซ้อน มีเทคนิคเฉพาะ ซึ่งไม่ได้กำหนดไว้ใน E-Catalog

(๓) วิธีสอบราคา ได้แก่ จัดหาพัสดุดวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้กระทำได้เฉพาะกรณีหน่วยงานของรัฐที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่มีข้อจำกัดในการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตทำให้ไม่สามารถดำเนินการด้วยวิธี e-Market / e-Bidding โดยให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นไว้ด้วย

วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) สามารถกระทำได้ ๒ ลักษณะดังนี้

(๑) การเสนอราคาโดยใบเสนอราคา Request for Quotation : RFQ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่ง มีวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) การเสนอราคาโดยการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยวิธี Thai Auction ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งวงเงินเกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

การเผยแพร่เอกสาร ให้คำนึงถึงระยะเวลาในการให้ผู้ประกอบการเตรียมการจัดทำเอกสารเพื่อยื่นข้อเสนอตามเงื่อนไขการซื้อการจ้างครั้งหนึ่ง

วงเงินงบประมาณ	จำนวนวันที่เผยแพร่
วงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ไม่น้อยกว่า ๕ วันทำการ
วงเงินเกิน ๕,๐๐,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ไม่น้อยกว่า ๑๐ วันทำการ
วงเงินเกิน ๑๐,๐๐,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ไม่น้อยกว่า ๑๒ วันทำการ
วงเงินเกิน ๕๐,๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	ไม่น้อยกว่า ๒๐ วันทำการ

วิธีคัดเลือก มีเงื่อนไขดังนี้

(๑) ใช้วิธีการประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือมียื่นแต่ไม่ได้รับการคัดเลือก

(๒) พัสดุที่ต้องการมีคุณลักษณะเฉพาะเป็นพิเศษ หรือซับซ้อน ต้องผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง ให้บริการโดยผู้ประกอบการที่มีฝีมือเฉพาะ ชำนาญเป็นพิเศษ ที่มีทักษะสูง มีจำนวนจำกัด

(๓) จำเป็นเร่งด่วน ต้องใช้พัสดุนั้นเนื่องจากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดหมายได้ หากใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปจะไม่ทันการ

(๔) เป็นพัสดุที่โดยลักษณะการใช้งานมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุชี้แจง เป็นการเฉพาะ

(๕) พัสดุที่จำเป็นต้องซื้อจากต่างประเทศ โดยผ่านองค์การระหว่างประเทศ

(๖) พัสตุที่ใช้ในราชการลับ หรือต้องปกปิด หรือเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ

(๗) งานจ้างซ่อมพัสตุที่ต้องถอดตรวจเพื่อทราบความชำรุดเสียหายจึงประมาณค่าซ่อมได้ เช่น ซ่อมเครื่องจักร เครื่องมือกล เครื่องยนต์ฯ

(๘) กรณีอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

วิธีเฉพาะเจาะจง มีเงื่อนไขดังนี้

(๑) ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่น ข้อเสนอ หรือข้อเสนออื่นไม่ได้รับการคัดเลือก

(๒) เป็นพัสตุที่มีการผลอต จำหน่าย ก่อสร้าง ให้บริการทั่วไป และมีวงเงินซื้อจ้างไม่เกินวงเงิน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) มีผู้ประกอบการโดยตรงเพียงรายเดียว หรือเป็นตัวแทนจำหน่ายหรือตัวแทนผู้ให้บริการโดย ขอบด้วยกฎหมายเพียงรายเดียวในประเทศไทย และไม่มีพัสตุอื่นใช้ทดแทนได้

(๔) จำเป็นต้องใช้พัสตุโดยฉุกเฉิน เนื่องจาก อุบัติภัย ภัยธรรมชาติ เกิดโรคติดต่ออันตรายตาม กฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ และหากใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป หรือวิธีคัดเลือกอาจเสียหาย อย่างร้ายแรง

(๕) พัสตุที่จะซื้อจ้างเกี่ยวพันกับที่เคยซื้อไว้ก่อนแล้ว จำเป็นต้องซื้อจ้างเพิ่มเติมเพื่อความ สมบูรณ์ หรือต่อเนื่องโดยมีมูลค่า ไม่สูงกว่าที่เคยซื้อจ้างไว้ก่อนแล้ว

(๖) พัสตุที่จะขายทอดตลาดโดยหน่วยงานของรัฐ องค์การข้าราชการระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของ ต่างประเทศ

(๗) เป็นที่ดิน สิ่งก่อสร้างที่ต้องซื้อเฉพาะแห่ง

(๘) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประโยชน์ของ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสตุ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสตุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสตุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสตุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน เดียวกัน โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลาง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการ เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนมากที่สุด เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม